

Glossari de termes relacionats amb la transformació feminista

Bretxa salarial de gènere: Diferències salarials entre dones i homes. Tècnicament es defineix com la distància en la retribució mitjana (salari base més complements) entre dones i homes ocupats.

Coeducació: Mètode educatiu basat en educar en la igualtat des de la diferència, possibilitant la llibertat d'expressar-se sense la mediació d'estereotips de gènere i donant suport a l'alumnat amb comportaments de gènere no normatius.

Conciliació: Equilibri entre les responsabilitats personals, familiars i laborals. Cal parar especial atenció als drets dels homes en aquesta matèria, evitant que les dones siguin les úniques beneficiàries dels drets relatius a la cura de fills i d'altres persones dependents, ja que això entra en col·lisió amb el seu creixement professional.

Corresponsabilitat: Terme que va més enllà de la conciliació i que trenca l'estereotip pel qual les tasques domèstiques i de cura són tasques "de dones". Ser corresponsable implica compartir la responsabilitat d'atenció i cura familiar i tenir els mateixos drets i deures independentment del gènere.

Desigualtat interseccional: Desigualtat que es produeix per la interacció de diversos eixos de desigualtat i opressió com ara l'edat, la classe, el sexe, la diversitat sexual, les creences religioses, o l'origen nacional i/o ètnic, entre d'altres.

Discriminació directa per raó de sexe: Situació desfavorable en què és tractada una persona per raó del seu sexe.

Discriminació indirecta: Situació en què una disposició, un criteri o una pràctica aparentment neutres posen persones d'un sexe en desavantatge respecte a persones d'un altre sexe.

Doble discriminació: Discriminació que es produeix per dos eixos de desigualtat a la vegada, per exemple, per raó de gènere i per discapacitat.

Doble jornada: Expressió que denuncia el temps que moltes dones es troben obligades a dedicar tant a les tasques domèstiques i de cura de les persones i familiars com al treball productiu.

Drets humans: Criteris comunament acordats en la Declaració Universal de Drets Humans, el respecte ha de ser reconegut per a tothom, per exemple la justícia, la llibertat d'expressió i de moviment, la igualtat de tracte, la vida, la integritat física i moral, la dignitat, la intimitat, etc. remunerat en el mercat formal o informal.

Drets sexuals i reproductius: Són Drets Humans amb la finalitat que totes les persones puguin viure lliures de discriminació, riscs, amenaces, coercions i violència en el camp de la sexualitat i la reproducció.

Educació afectivo-sexual: Procés d'adquisició constant d'informació i formació d'actituds, creences i valors sobre la sexualitat, incloent les habilitats per comunicar-se efectivament i prendre decisions responsables.

Estereotip: Noció o imatge fixa que es té d'una persona o grup, basada en una simplificació excessiva d'alguns comportaments o trets observats en aquestes persones. Generalment els estereotips són negatius.

Estereotips de gènere: Són aquelles creences o idees preconcebudes associades a una expressió o identitat de gènere concreta.

Feminicidis: Els assassinats i homicidis de dones per raó de gènere, les induccions al suïcidi i els suïcidis com a conseqüència de la pressió i violència exercida cap a les dones.

Gènere: Categoria social que diferencia als individus segons la seva expressió, característiques, comportaments i rols. Com a construcció social, el gènere varia d'una societat a una altra i pot canviar amb el temps.

Identitat de gènere: Es refereix a l'experiència profunda, interna i individual del gènere d'una persona, que pot correspondre o no a l'assignat al néixer.

Igualtat: Concepte segons el qual totes les persones han de ser tractades igual i tenir els mateixos drets polítics, econòmics, socials i civils, independentment del seu sexe, gènere, origen nacional i/o ètnic, discapacitat, edat, orientació sexual, religió, ideologia, etc.

Igualtat d'oportunitats: Concepte segons el qual totes les persones han de tenir les mateixes oportunitats en l'accés a l'ocupació, als serveis socials, a l'habitatge, a la sanitat, etc.,

independentment del seu sexe, gènere, origen nacional i/o ètnic, discapacitat, edat, orientació sexual, religió, ideologia, etc.

Interseccionalitat: Perspectiva analítica i política que permet entendre i respondre a les maneres com el gènere es creua amb altres eixos de desigualtat i com aquests creuaments contribueixen a experiències úniques d'opressió i privilegi.

Llenguatge inclusiu: És un llenguatge que evita el biaix cap a un sexe o gènere social determinat. El llenguatge no sexista pretén evitar un ús del llenguatge que tendeix a invisibilitzar o amagar la presència o actuació de les dones. Per exemple, incloent el femení en el llenguatge (els i les alumnes, per exemple), o bé cercant l'ús de paraules neutres (l'alumnat).

Masclisme: Idees, actituds i pràctiques basades en una atribució cultural apresada de superioritat de l'home, com a mascle, sobre la dona. Alguns exemples serien el menyspreu més o menys evident o socialment acceptat cap a la dona, la valoració de les dones a través dels seu aspecte físic o per la relació que tenen amb algun home o per l'ús del llenguatge, etc.

Microviolències masclistes: Mesures de control, domini i subjugació patriarcals que actuen en el terreny d'allò simbòlic i psicològic, i exerceixen violència envers les persones dominades.

Paritat: Situació d'equilibri en la participació de dones i homes en els espais de decisió polítics, econòmics i socials.

Patriarcat: Sistema d'organització que atorga a l'home la màxima importància social, política i econòmica en detriment de la resta d'identitats, que en resulten subordinades.

Prejudici: Creença, opinió o judici preconcebut sobre un grup de persones.

Quotes: Acció positiva que busca la paritat entre dones i homes en les posicions de poder polític, econòmic, cultural i social.

Segregació horitzontal: Concentració de dones i/o homes en graus i nivells específics de responsabilitat, d'ocupacions o opcions acadèmiques i/o formatives. En l'elecció influeix més el rol de gènere que la lliure opció personal.

Segregació vertical: Exclusió de les dones dels llocs directius i adhesió de les mateixes a les activitats de menor prestigi.

Sexe: Conjunt de característiques físiques, biològiques i anatòmiques de les persones que neixen com a homes i dones.

Sexisme: Sistema que defineix les persones segons el seu sexe, les jerarquitzava i manté unes normes de comportament que corresponen a aquestes dues úniques possibilitats identitàries. Aquesta estructura subordina les dones i exclou persones amb cossos, identitats, expressions i desitjos que estan fora de la norma de gènere.

Sostre de vidre: Metàfora sobre les barreres transparents que impedeixen a moltes dones amb elevada qualificació d'accedir i progressar en les esferes del poder econòmic, polític i cultural.

Transversalitat de gènere: Integració de la perspectiva de gènere en tots els àmbits de la política i la societat, posant atenció a la realitat diferenciada i desigual de les dones i els homes i dissenyant actuacions que s'hi adaptin o hi donin resposta.

Victimització secundària o revictimització: Maltractament addicional exercit contra les dones que es troben en situacions de violència masclista com a conseqüència directa o indirecta dels dèficits quantitatius i qualitatius de les intervencions dutes a terme pels organismes responsables, i també per les actuacions desencertades provinents d'altres agents implicats.

Violència masclista: Violència que s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones i que té com a resultat un dany o un patiment físic, sexual o psicològic, tant si es produeix en l'àmbit públic com en el privat.

Violència vicària: consisteix en qualsevol tipus de violència exercida contra els fills i filles amb la finalitat de provocar dany psicològic a la mare. S'entén que les diverses formes de violència masclista són també violència contra la dona quan s'exerceixin amb l'amenaça o la causació de violència física o psicològica contra el seu entorn afectiu, especialment contra els fills i filles o altres familiars, amb la voluntat d'afligir la dona.